

**Toespraak Commandant Koninklijke Marechaussee
Luitenant-generaal mr. D. van Putten
Veteranendag KMar 30 september 2011**

Nabestaanden, veteranen, militaire autoriteiten, dames en heren,

Ik voel mij zeer vereerd dat ik u allen welkom mag heten bij ons monument in Apeldoorn, op alweer de twaalfde veteranendag van de Koninklijke Marechaussee.

Ik ben er bijzonder trots op dat u vandaag weer in zulke grote getale onze gast wilt en ook kunt zijn. Ik richt daarbij een bijzonder woord van welkom en respect tot de relaties en directe collega's van diegenen die vandaag niet meer bij ons kunnen zijn. Ik realiseer me dat u deze herdenking heel anders beleeft dan de overige aanwezigen. Ondanks dit verschil kunnen wij wel vandaag samen delen in het gevoel van onderlinge verbondenheid en solidariteit.

Vandaag herdenken wij hier de militairen van de Koninklijke Marechaussee, het Korps Politietroepen en het Korps Militaire Politie die het leven verloren tijdens de Tweede Wereldoorlog en aansluitend tijdens de strijd in Nederlands-Indië en Nieuw Guinea van 1945 tot en met 1962 en in Korea tussen 1950–1954. Recentere conflicten eisten echter ook levens van militairen die in dienst van het Wapen werden uitgezonden. Drie van hen kwamen om in het voormalig Joegoslavië, één in de Sinäi, één in Angola en één in Irak. Ook hen gedenken wij en wij voelen ons met hen en hun dierbaren verbonden.

Het aantal veteranen dat hun uitzendervaringen met ons allen kan delen, groeit. Ook nu in 2011 neemt Nederland deel aan diverse militaire operaties binnen en buiten Europa. Politiek en samenleving beschouwen dat als onze hoofdtaak.

Toen we hier vorig jaar samenkwamen sprak ik over de toen bijna afgeronde missie in Uruzgan. Ik verzekerde u daarbij dat het niet de laatste internationale operatie zou zijn waar wij aan zouden deelnemen. Dat kan immers ook niet anders, voor een land dat de bevordering van de internationale rechtsorde in zijn grondwet heeft verankerd.

Op dit moment zijn wij, met onze collega's van de politie en de overige operationele commando's, wederom actief in een nieuwe missie in

Afghanistan. De politiemissie in de provincie Kunduz is nu goed van start gegaan. Een dwarsdoorsnede van alle rangen binnen ons Wapen is daar vertegenwoordigd en doet daar nu, net als u destijds, onder vaak moeilijke omstandigheden werk dat er voor de opbouw van het land zeker toe doet. We hopen met elkaar dat zij allen gezond en wel terugkeren.

Dames en heren...., samen staan wij hier vandaag stil bij de idealen en waarden waarvoor een aantal van onze kameraden, sobats en buddies blijvend letsel opliepen of zelfs hun leven gaven.

Vrijheid, democratie, vrede, recht en orde Dat lijken nu voor ons hier in Nederland vanzelfsprekendheden maar u en ik weten vanuit ons militaire vak, dat *dat* niet zo is.

Verbondenheid en solidariteit, maar ook erkenning, respect en waardering zijn begrippen die de veteranencultuur typeren en die u waarschijnlijk ook als zodanig beleeft. Het uitvoeren van uw taak in andere, en vaak zware omstandigheden, heeft u namelijk voor altijd verbonden.

Tot mijn vreugde zie ik dat, gelet op het aantal aanwezige jongere veteranen, die verbondenheid zich ook aftekent tussen de generaties veteranen. Ik ben daar blij om!

Want natúúrlijk..... er zijn werelden van verschil tussen al uw ervaringen, maar tegelijk zie ik ook grote overeenkomsten. Ik nodig u van harte uit juist vandaag daarover met elkaar het gesprek aan te gaan.

Luister naar elkaars verhalen.

Ik probeer dat ook ik luister naar de verhalen, ik luister naar wat u wél wilt vertellen en ik gis naar waarom sommigen zoveel ook níet willen vertellen. Zo probeer ik u allen te begrijpen, ondanks dat ik op voorhand al weet dat me dat nooit helemaal zal lukken. Zeker voor de oude veteranen is het vaak al moeilijk om te vertellen over hun ervaringen, laat staan om te spreken over hun eigen daden. In het bijzonder geldt dat voor de Indië veteranen, die na terugkeer niet werden opgevangen en ten onrechte niet de erkenning kregen die zij verdienden. Dat was niet goed.

U heeft vast de recente uitspraak van de rechtbank van Den Haag over het dorp Rawagede vernomen. Ik kan mij heel goed voorstellen dat de impact van deze uitspraak, zoveel jaren na dato, nog groot is. We constateren dat militaire inzetten ook al zijn ze lang geleden, politiek of juridische discussies blijven oproepen. Vandaag gaat het daar echter niet om. Vandaag gaat het om het terugkijken naar wat u als veteranen heeft meegemaakt. Het gaat om u, om mensen van vlees en bloed. U heeft tijdens uw inzet het beste gegeven wat u in u had. Anderen hebben het ultieme offer gegeven, zijn of haar leven.

Gelukkig zie ik ook steeds nadrukkelijker die trots en verbondenheid voor u, ook uit de samenleving komen, iets wat de oude veteranen in mijn ogen zo lang en zo onterecht hebben moeten missen.

Die aandacht geldt wat mij betreft één op één voor álle militairen die namens de samenleving de kastanjes uit vuur halen en daarbij hun leven in de waagschaal stellen, hun leven daarbij kunnen verliezen of psychisch en/of lichamelijk beschadigd terugkeren. U verdient allen het blijvende respect van het vaderland.

Ik wil graag een gedicht aan u voordragen. In het gedicht wordt ingegaan op herinneringen uit het missiegebied, vaak ingrijpende gebeurtenissen. Men zegt dat herinneringen door de tijd vervagen. Ik heb bij veel veteranen gemerkt, dat sommige herinneringen nooit vervagen of soms na jaren opeens weer helder naar boven komen. Sommige gebeurtenissen van jaren geleden komen onverwacht weer helder terug, alsof het gisteren is gebeurd. Dat kan soms na veel jaren nog leiden tot onrust en slapeloze nachten. Dan vragen de partners wat er aan de hand is. Het blijft dan altijd weer moeilijk om goed weer te geven wat er is gebeurd. Hoe de omstandigheden waren, etc. Het vraagt veel van de partners om te begrijpen en begrip te tonen. Het gedicht is getiteld *Tidak Bisa Loepa* (Nooit kunnen wij vergeten) en is geschreven door dhr. Klaas Panjer, Indië veteraan, die in juni 2011 is overleden.

*Wat wij herdenken is zo lang geleden,
meer dan een halve eeuw ging er voorbij
sinds het weerklinken van dat eindcommando:
'cease-fire', dus 't keren van het tij.*

*Maar als wij afgaan op herinneringen,
dan lijkt de tijdsduur plots ontstellend kort,
omdat het heden met dat ver verleden
zo onlosmakelijk verbonden wordt.*

*Daarom hoor je van mannen, die daar streden:
sommigen zelfs langer dan drie jaar -
"Ze zeggen, dat die oorlog voorbij is,
ze zeggen het, maar toch is het niet waar!"*

*Een veteraan verwoordde die gevoelens;
hij zei: "Ik zie nog het bladeren silhouet
in die mystiek doortrokken tropennachten
en voel nog steeds m'n klamme klamboe-bed.*

*'k Ga ook geregeld 's nachts nog op patrouille,
waad, waakzaam in mijn droom, met kleren aan
door de soms verraderlijke kali,
mijn wapen ver van 't vuile vocht vandaan!*

*Ik hoor het ruisen van de djatibomen
en ook geluiden, die ik niet herken,
van mens of dier uit rimboe of uit kampong,*

die maken, dat ik dan zo eenzaam ben!

Veteranen uw aanwezigheid vandaag toont nog eens aan dat uw militaire inzet weliswaar achter u ligt, en voor een aantal van u zelfs al heel wat jaren, maar dat de tijd uw onderlinge verbondenheid en solidariteit niet heeft aangetast.

Daarom zijn dagen als deze zo belangrijk.

Voor mij is het dit jaar de laatste keer dat ik u vanuit deze functie mag toespreken. Ik blijf echter met u verbonden en ik zal me er zover ik kan altijd voor blijven inzetten dat deze herdenkingen worden voortgezet. De herdenkingen moeten namelijk worden voortgezet, voor u allen, voor de ouderen onder ons, maar ook de jonge mannen en vrouwen die nu uitgezonden zijn. De oudere generaties blijven we daarbij nodig hebben, ú was en bent nog steeds een inspirerend voorbeeld.

Wij zijn u daarvoor dankbaar en zullen dat niet vergeten!

Direct na deze herdenking moet ik u helaas verlaten. Ik zal vanmiddag nog vertrekken voor een reis naar onze collega's, die in de toekomst veteraan zullen worden en die zich ver van huis op uitstekende wijze inzetten voor de vrede en veiligheid. Ook zij verdienen mijn steun en aandacht. Ik wilde persé zelf hier staan, en heb mijn reis iets kunnen uitstellen. Ik wens u een goede bijeenkomst, een gezellige reünie en waardevolle ontmoetingen.

Dank voor uw aandacht.